

Pinxit hunc numum tuum etiam Cl. *Patinus*, unaque deinde cum Ill. *Spanhemio* alterius meminit, qui tamen fit *Constantini Junioris*, pari fere typo, sed cum hoc lemmate ampliori: SAPIENTIA PRINCIPIS PROVIDENTISSIMI. Hic vere si vero, sapuisset, suo contentus, *Constanti* fratri non tam infeliciter invidisset, ut & sua, & se quoque perderet. *PUB.* Quatuor solummodo Numuli amplam certe nobis philosophiam exhibuerunt. *TULL.* Inde specimen cape, Numos non ad Historiam solum, sed & ad Mores valere.

DIALOGUS VI.

Imagines JUSTITIAE, AEQVITATIS, CLEMENTIAE, MODERATIONIS, CONSTANTIAE in Numis.

PUBLIUS.

Reste omnino post *Sapientiae* illustre elogium, quo superiorem Dialogum concludimus, in proximis Numis *Justitiam* video & *Aequitatem* laudatam. *Aristotele* enim in *Politicis* asserente, JUSTITIA SAPIENTIAE Comes est: & illa quidem Regnum, ceu sol quidam, illuminat, hæc vero in abstrusis rerum difficilium & implicatarum tenebris, veluti Luna, splendescit. Sunt pariter, qui Mundum Politicum *Sapientiam* inter atque *Justitiam* non minus volvi, atque revolvi debere asserunt, si recte consistere velit, atque machina ingens totius Universi Polos inter, Arcticum, atque Antarcticum volutatur. *TULL.* Rite sapis: *Justitia* quippe non *Sapientiam* solum, sed omnem Virtutem ambitu suo complectitur: is namque Justus, qui in nullo demum a Virtute exerrat. *Stateram*, quæ *Justitiae* typus est atque character, ne transsilias, monuit *Pythagoras*, dum ad omnem cohortari Virtutem volebat. Quem *Cicero* exponens, inquit: JUSTITIA, in qua Virtutis splendor est maximus: ex qua cior. L. I. *boni Viri nominantur:* c. 7.

Scriptit nonnemo. Non plus ultra, Principes! METAS vobis JUSTITIA ponit,

Quas ultra, citraque nequit consistere rectum,

Ipsa enim, teste *Platone*, est Fulcrum Civitatum, & prædicante Divo *An-Plato* L. II tisti.

de Leg. S. August. de Civ. Dei L. II. Prov. XXV. Cicer. nude supra, S. August. l. c. Zonar. L. III. Plutarch. Lib. de Doctr. Princ.

tistite Hipponensi, *Unicum Regnorum Columen*. Quid multis? DEO pronunciante per Sapientem, *Aufer rubiginem de Argento, & egredietur vas purissimum: Aufer impietatem de vultu REGIS, & FIRMABITVR JUSTITIA THRONUS EJVS*. Certe quomodo Regnum florebit, quomodo consistet Imperium exule Justitia? quando, ut Tullius edixit, *nec ii, qui scelere & maleficio pascuntur, possunt sine ulla particula Justitiæ vivere?* Vel latrones, nisi prædam ex æquo diviserint, in se ipsos crudeles. Multo magis, exclamante S. Augustino, & indignante, *Justitia remota, quid sum regna, nisi magna latrocinia?* Quare *Valentinianus Imp.* recte sensit, & scripsit, quod ex Zonara discimus: *A Principe nihil magis, quam Justitiam, exigit populus. Justitiam, inquam, sine qua, ut asserere Plutarchus minime dubitavit, Principatum gerere ne Jupiter quidem ipse posset.* PUB. Colligo jam abunde tot e gravibus sententiis, quanta sit *Justitiæ dignitas pariter & necessitas* apud eos, qui præsent: ut adeo Quirites, dum omnem prope philosophiam morum ære suo vulgarunt, *Justitiam sane, & Æquitatem præterire minime debuerint.* Numos ergo hujusmodi præconiis insignes contemplerur, quorum tu tres, æreos apud me omnes, & mediæ formæ, e pluribus, quos teneo selegisti.

III. Tab. III. Num. XIV

Primus eorum est *Tiberii Imperatoris*, in *Adversa* Caput fœmineum redhibens, crinibus pulchre subligatis, cum fustigiolo imposito, quod gemmis ornatur. Subscribitur: *JUSTITIA. Aversæ* mediam aream occupant literæ grandiores: S. C. Circum legitur: *Tiberius. CAESAR. DIVI AVG. usti. F.ilius. AVG.usti. P.ont. M.æx. TR.ibun. POT.estate. XXIII. tum.* Memini vero probe, quæ de hoc, & altero vere consimili numo, ubi Capiti subscriptum: *SALVS AVGVSTA: monueras Part. I. Dial. XIV. n. 5.* nimirum in diversa ire Eruditos: cum pars eorum existimet, *Liviam, Matrem Tiberii* adoptivam, alii vero ipsam *Salutem*: ipsamque *Justitiam* hic depingi arbitrentur. *TULL.* Sufficiat tibi præsens ad institutum, tametsi nullum in hoc numo *Justitiæ* symbolum, sive tessera occurrat, nomen tamen ejus diserte adscriptum esse. Deinde: vel *Tiberium*, vaserrimum Principem, quique in folio virtutes omnes, & vitia miscuit, carere non voluisse elogio saltem *Justitiæ*, quantumvis ab ipsa virtute plurimum recederet: vel *Senatum*, cujus *Consulto* hic numus est editus, tam vario Principi suo, *Justitiam* tandem æqua lance ut fervet, suadere conatum esse. Quantum porro commendari a *Justitia* promeruerit *Tiberius*, ex hoc epigrammate, in eum decantato, dum adhuc imperaret, penitus discè.

* * *

Aurea mutaſti Saturni Secula, Cæſar :
 Incolumi nam te *ferrea* ſemper erunt.
 Faſtidit *vinum*, quia jam ſitit iſte *cruorem* :
 Tam bibit hunc avide, quam bibit ante merum.
 Adſpice *felicem* ſibi, non tibi, Romule, *Sullam*,
 Et *Marium*, ſi vis, adſpice, ſed reducem.
 Nec non *Antoni* Civilia bella moventis,
 Nec ſemel infectas adſpice cæde manus.
 Et dic : Roma perit. *Regnabit ſanguine multo*,
 Ad regnum quisquis venit ab exilio.

Cui Poemati, a ſe adducto, ſubdit *Suetonius*. ” Quæ primo quaſi ab
 ” impatientibus Romæ dominii, ac non tam ex animi ſententia, quam
 ” bile & ſtomacho fingerentur, volebat accipi. Dicebatque identidem :
 ” *Oderint, dum probent*. Deinde vero, planeque certa eſſe, ipſe fecit
 fidem. ” Vibrat quidem enſem *Juſtitia*, & percutit gladio : at ſolos no-
 centes. *Feliciores* namque, quod *Boetius* docet, ſunt improbi, ſupplicia
 lente, quam ſi eos nulla *Juſtitia* pœna coerceat. Sanguinem vero ſitire *Juſti-*
tia non eſt, ſed tyrannidis.

*Sueton in
Tiber. c.
56.*

*Boet. de
Conſul.
L. IV.
prof. 4.*

Nonnullum tamen *Juſtitia* teſtimonium perhibet Græcus ille, & in-
 ſignis Numus, quem ab aliis jam vulgatum, commemorat Ill. *Spanhe-*
mius : hinc cum capite *Tiberii*, & titulis inde cum *Libra*, cujus lances
 omnino æquæ, & circum quas legitur: ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΠΥΘΟΔΩΡΙΣ
 ΚΟΤΥΟΣ : i. e. REGINA PYTHODORIS COTYOS. Prædicat enim
Libra in hoc numo *Tiberii Juſtitiam*, huic *Reginæ* ab eo impenſam, poſt-
 quam maritus ejus *Cotys*, quintus hujus nominis *Thracum Rex*, a *Rhe-*
ſcuporide per fraudem occiſus fuiſſet, ut latro Romæ in Senatu dam-
 naretur, & *Alexandriam* delatus, capite ibidem lueret. Docet porro
 ibidem *Vir idem Illuſtriſſimus*, *Juſtitiam* alias Romanis in Numis occurre-
 re imagine fæminæ, ſtantis cum patera, & haſta, addito nomine :
 JUSTITIA : uti in numis *Nervæ*, *Hadriani*, *Pii*, *Severi*, atque *Ale-*
xandri Severi, quorum tu nullum poſſides. Græcos vero numos eam ſem-
 per ſiſtere cum bilance, adſcripto nomine : ΔΙΚΑΙΟΕΥΝΗ

IV.
*Spanhem.
Tom. I.
p. 146.*

V. *PVB.* Bilancem diligenter video in numis sequentibus, qui elogium referunt *Æquitatis*. *TULL.* Hodie quidem fere promiscue *Justitia* dicimus, sive *Æquitas*: Quirites vero inter utramque destinxisse, non minus, ac Græcos, vel Numi probant. Videtur proinde *Justitia* innuere ipsam animi Virtutem, ac constantem illam perpetuamque Voluntatem, Jus suum cuique tribuendi. Unde, quod mox antea *Ill. Spanhemius* nos monuit, illa sœminæ, pateram hastamque gerentis, imagine, proinde veluti Dea, in numis exhibetur, sicut & cæteræ Virtutes, causam hanc reddente *Cicerone* apud *Rosinum*, nimirum: *Ut illas qui habeant (habent autem omnes boni) Deos ipsos in animis suis collocatos putent.* Contra vero *Æquitas* non tam ipsa est animi Virtus, quam usus ejusdem, & exercitium, seu actu servata in rebus, quæ judicio subsunt, proportio, sine excessu, & injuria seclula. Quæ proinde *Æquitas*, etiam extra *Justitiæ* forum, multis in artibus locum habet: cum artefacta plurima laude, & bonitate, immo & utilitate sua carerent, nisi æqua partium ad invicem proportio servata esset.

Rosin. Anti. quit. Rom L. II. c. 18.

Tab. II. Nu. XV. & XVI.

PVB. Prudenter discernis: ego porro numos a te pictos enarro. Prioris *Adversam* ornat Caput *Hadriani* barbaturum, & laureatum, solumque nomen. *HADRIANVS AVGVSTVS.* In *Aversa* fiat sœmina, hastam læva, dextra bilancem gestans: penes: S. C. circum lego: *AEQVITAS AVGVSTI.* Alter hinc cum capite ac titulis *Cordiani* *Nepotis*, inde pariter sœminam exhibet stantem, quæ præter bilancem, hastæ loco, lævo brachio *Cornucopiæ* sustinet. *Lemma* idem, quod *Prius.* *TULL.* Laudat *Ill. Spanhemius* singularem *Vespasiani* numum, in quo *Æquitas* descripta, atque aditans, bilancem habet, ac sceptrum.

Spanhem. Tom I. p. 149.

VI.

Et hasta quidem, sicut & sceptrum, potestatem ejus, qui munere suo *Justitiam* administrare debet, liquido indicat, quia nemo facile judicem sustinet, nisi superiorem. Bilanx vero, qua rerum omnium pondera exploramus, exquisitus est *Justitiæ*, actu, quæ justa sunt, discernentis, ac naturalis quodammodo typus: quodcunque ejusdem munus consideres. Vel enim *Leges* dicat, ponderandum certe, quid æquum, quid vero iniquum sit præcipere: quid ferre subditorum humeri possint, quid ferre recusent disciplinæ. Vel *Munera* distribuit, & explorandum est, quinam digni, quinam indigni, apti, vel inepti, merita quoque cum præmiis conferenda. Vel *crimina* vindicat, & pœnæ culpæ commensurandæ sunt: locus, modus, ac forma delicti, cum loco, modo, formaque supplicii rite coræquanda. Vel demum res commutat cum rebus, par certe & impar mercis cum merce, aut pretio, lucri cum damno conditio justo examine discernenda est. Frustra tamen est *Princeps*, in cujus numis duntaxat

Æqui-

Æquitatis imago bilancem præ se fert. Illa demum Beata Respublica, Horatio teste, cujus Principi *plenum AEQVI est PONDERIS Pæctus*. Hic demum sceptrum, sive hastam supremæ suæ potestatis ita feliciter geret, ut libertatem omnium legibus salubriter circumscribat, omnium licentiam pœnis justis coerceat. Quod si fecerit, Cornucopiæ tenebit, quod sibi pariter, ac civibus pulcherrimos spondeat simul, & tribuat, atque aureos fructus: qui certe in Rempublicam, ubi *Justitia* vigent, & *Æquitas*, jugiter, cumulateque promanant. Ubi etenim illa suum cuique tribuere libere finitur, Pax, Concordia, Pietas regnant: fraus porro, lis, & vis, injuria, discordia undique exulant. Benedicit ex alto DEUS: laudatur, amatur, & timetur Princeps; lætantur cives, repellitur hostis, Respublica & Imperium æterno flore convalescunt.

PUB. Quam multa hæctenus laude *Justitiam* extulisti, tanta nunc utique *Clementiam* pariter, sequentibus in numis spectabilem, dignabere, melleam omnibus, omnibus amabilem. TULL. Felices cives, quorum Princeps *Justitiam* inter, atque *Clementiam*, ita medius confidet, ut vindicem criminum ense, ab illa porrectum, ne nimium sæviat, contineri sinat ab ista, mitique oliva vinciri. Committere non debet, qui imperat, ut *impunitatis spes*, maxima peccandi illecebra, quod ait Cicero, bonos ad scelera, malos ad deteriora proritet: sed inanem spem *Clementie* vincat *salutaris Severitas*. Noverit tamen Princeps, & a Philosopho discat Romano: Quod tam omnibus ignoscere crudelitas sit, quam nulli, quodque idem asserit, Principi non minus turpia fiat multa supplicia quam Medico multa funera. Remissius imperanti melius paretur. - - - Id. ibid. *Clementiam* voluntaria innocentia impetu suo sequitur & dignam putat civitas, quam servet sibi. Sapientissimo huic Morum Magistro adstipulatur & Lipsius, subscribens: *Verecundiam peccandi facit ipsa Clementia regentis*. Quare parcendi potius, quam nocendi officium teneat Princeps: nam probatissima regni Moneta est *Clementia*, qua subditorum animos mereatur. In ore Jovis de quo Poeta:

Si quoties peccant homines, sua fulmina mittat
Jupiter, exiguo tempore inermis erit:

Apes mellificasse finxerunt vates, ut officii sui Principem commonerent: ne scilicet amaro sit animo, sed verba in ore ejus plerumque dulcescant Regem certe apicularum natura parens neque sævum voluit, neque ulter-

rem, sed inermem, ut mellea Respublica non timeat sed amet: quæ proinde perire mavult, quam sine Rege esse, quem novit esse sine aculeo.

VIII.

Alexand.
ab Alex.
Genial.
Dier. L.
III. c. 5.
Seneca un-
de supra.

Nonne securis Romana, ut ne crebrius feriat, fascibus constricta est: tametsi, ut terreat, eminet in sublimi? Draconis Severitas, qui, Demadis iudicio Lacedæmoniis sanguine, non atramento, leges scripsit, etiamnum in historia damnatur, eo quod minima delicta pœna capitis ulcisci iusserit. Neque Atheniensium Severitas laudem tulit, nulli delicto spem veniæ permittens. Uti igitur fulmina paucorum periculo cadunt, omnium vero metu cum Seneca concludo, sic animadversiones Magnarum Potestatum terreant latius, quam noceant. Et sic demum Princeps Justitiam inter atque Clementiam integro honore consistet. PUB. Ubique elegans es, atque facundus. At vero geminorum, quos pinxisti, numorum, Clementiam laudantium, neutrum apud me video. TULL. Ne tam nobilem Virtutem Quiritibus putares neglectam, fide Antonii Comitæ Zantani priorem tibi Numum depinxi ad ideam Æneæ Vici, quam proposui Auro Vitellii 2do. Exornabat indubie Adversum Caput Vitellii laureatum ac nomen. In Aversa fœmina sedet, dextra olæ Ramum, ut vero simillimum videtur, Clementiæ nimirum, uti & Pacis symbolum, porrigens, læva hastam, imperii notam, & divinitatis, sustinens. Lemma: CLEMENTIA. IMP. eratotis. GERMANICI Hoc enim cognomine appellari voluit Vitellius, ab Exercitibus in Germania pugnantibus Imperator salutatus. Parem Clementiæ imaginem, etsi lemmate non adjecto, agnovit Zantanus etiam in numo Tiberii.

Tab. II.
N. XVII.

IX.

Tab. II,
N. XVIII.
Patin. Imp.
p. 50.

Quem vero postea pinxi ejusdem numum medii æris, idem Zantanus pariter sistit sine Aversa, Caput utique, ac Titulos Tiberii referente. Aversa, quod quidem eundem hunc numum pingens existimat Cl. Patinanus, facta est ad exemplum scuti illius aurei, quod inter alia Tiberius in Capitolio suspendit. Parmæ certe simillima figura est, opere anaglypho atque fusorio eleganter elaboratæ: cujus medium parvula, ut videtur, Clementiæ tenet imago, capite muliebri velato, intra sertum, si recte videam, oleagineum. Extra illud explicati veluti heliotropii apparet forma: ultimam & amplissimam oram artificis ingenium pro libitu ornavit. Penes parvam lego: S. C. supra scribitur: CLEMENTIÆ. Huic porro Virtuti præ Oliva nil melius quadrat: quæ videlicet, sicut oleum corpora, ita animos hominum fovet, lenit, & molliter, atque suavissime inungit. Neque a Clementiæ typo Heliotropium valde abludit, si illud hic rite agnoscam. Quomodo namque flos iste aurei coloris, ad solem se semper convertit, inde nonnullis Solsequium dictus: ita Clementia præ

præ virtutibus omnibus Principis, ad quem alias non nisi cum timore acceditur, in oculos subditorum incurrit, eorumque ad se animos rapit.

Tiberium interim & *Suetonius*, variis eam in rem adductis clementer factis, & *Dio Cassius* a *Clementia* laudant: posterior tamen hoc epiphonema subjungit. *Sed hæc ab eo ita sunt acta, quamdiu in vivis mansit Germanicus: eo autem defuncto plurimum immutatus est.* Timuisse nimirum creditur, ne *Germanicus*, veluti Princeps integerrimis ac excellentibus moribus, Principatui suo immineret. *Vitellius* quomodo *Clementia* præconium mereri potuerit, ægre dispicio. Interim verius nihil, quam illa *M. Aurelii* sententia, referente *Vulcatio*, ab eo ad *Faustinam* conjugem aliquando in Epistola hoc modo perscripta. *Non enim quidquam est, quod imperatorem Romanum melius commendet Gentibus, quam CLEMENTIA.* Hæc *CAESAREM* Deum fecit: hæc *AVGVSTVM* consecravit: hæc Patrem tuum imprimis *PII* nomine ornavit. Quem in sensum *Claudianum* quoque Poetam ita alicubi cecinisse legimus:

Sis PIVS imprimis: nam cum vincamur in omni
Munere, sola Deos æquat CLEMENTIA nobis:

Quid multis? Ita Principes boni *Clementiam* propriam sibi rebantur, ut non modo veteres *Augusti*, quod *III. Spanhemius* quamplurimis testimoniis obfirmat, *Pietatis, Clementiæ, Mansuetudinis* cognomina sibi assumerent, scribentes v. c. *Præcipua est NOSTRA PIETATIS intentio: Placuit CLEMENTIAE NOSTRAE* &c. Verum etiam recepto hodie more summi etiam Principes nostri *Clementissimi* appellitentur. *Regia Lex est, quod Tacitus* pronunciat, ut Princeps non *Dominationem, & servos, sed RECTOREM, & CIVES* cogitet. Quo fiet, ut cum omnibus suis, quasi *CVM LIBERIS PARENS*, mitissime vivat: quod de *Trojano* olim *Plinius* prædicavit.

PUB. Simillimus ferme numo exposito est, qui proxime sequitur, apud me denuo non exstans. Rursum namque in *Aversa*, quam solam pinxisti, veluti parma conspicitur, in medio parvulam fœminæ imaginunculam exhibens, circa quam *Rosa* se quodammodo explicat, oleæ forsitan ferto denuo cinctæ. Penes: S. C. sup a: MODERATIONI. Hujus quoque *Virtutis* laudes a te exspecto: belle namque me undique doces, non parvi esse, sed maximi ponderis singula in numis, totque diversissima Principum elogia. *TULL.* Aeris medii, uti prior, est hic etiam numus, atque *Tiberii* pariter vultu, titulisque illustris: quem dudum antea *CI. Patinus* vulgavit, idem sentiens, quod de anteriore, exemplum eum videl. esse scuti aurei in *Capitolio* dedicati. Et de *Tiberio* quidem *Dio* alicubi scripsit: *Æqualitati in omnibus rebus studebat.* - - - Aliquamdiu mo-

X.
Sueton. in Tiber. c. 53. Dio Cass. Libr. LVII
Vulcat. in Avid. Cass. c. 11.
Claud. de IV. Consul. Honor. v. 275.

Spanhem. Tom. II. p. 437.

Tacit. Annal. L. XII c. 2. Plin. Panegy. c. 21.

XI.
Tab. II.
N. XIX.

Patin. Imp. p. 50. Dio Libr. LVII.

deratissime vixit. Sed bene cœpisse quid proderit, nisi congruus etiã finis concluderit? Speciem præbere Virtutis, non est Virtutem tenere. *Moderatio*, quam alio nomine *Temperantiam* hodie ajunt, vel etiam *Discretionem*, tanti est in Principis vita momenti, ut sine hac cæteras omnes ejusdem virtutes quodammodo ruere necesse sit. Cum etenim virtus in medio consistat, quocunque Princeps deflexerit, sive ad effectum, sive ad excessum, Regiam deserit viam, & errat. Quemadmodum canente *Claudio*,
Claud. de
IV. Consul.
Hon.

-- -- -- -- -- limite Phœbus
 Contentus medio, contentus litore Pontus:

ita & Princeps, *Moderatione* magistra, non nisi *medio tutissimus*, ita & clarissimus *ibit*. Imperantis est, *Sinesio* doctissimo Præfule sapienter suadente, cum *Auctoritate* plurimum possit, *sola quæque honestissima velle*. Non ab similitè sensit Imp. *Julianus* Principi præscribens: *Non uti potentia sua ad quævis: ac libere professus: Eundem non tantum egere Consilio, sed MODERATIONE* quoque in exequendis eis, quæ sunt constituta. Nimirum *CONTINENTIA & MODERATIO*, quod *Curtius* admonuit, in altissima quæ *Fortuna EMINENTIA BONA*: tanto vero melior, quia ex *Herodiani* sententia, *maxime difficile, IN MAXIMA LICENTIA SIBI MODERARI*. Flumini similis Princeps, cum eodem fluat, non effluat: ac rotæ in morem currat, non tamen extra orbitam. Si præmia, si beneficia dispensanda, veluti Fons, neque neget, neque prodigat. Si pœna sumenda sit, iram cum *Monocerote* præ oculis ferat. Si leges ponendæ, *Philostratum* audiat, ita *Vespasiano* Imperatori olim loquentem: *Rex, tibi etiam Lex dominetur: eris enim in illis dandis modestior, si tu quoque illas non contemseris. Sic semper Moderata durabunt.*
Sines.
Ep. 57.
Julian.
Imp. Li.
bell. de
Regno.
Curt. in
Alex. L. VI
Herodiam.
Philostrat.
L. V.

XII. PUB. Superfunt nobis adhuc *Constantiæ* laudes, quæ in postremo hujus Tabulæ numo *Claudii* Imperatoris apud me æreo magno comparet. Num. XX. Caput ejus laureatum in *Adversa* ninet, cum titulis: *Tiberius. CLAUDIUS CAES. ar. AVG.ustus. P.ont. M. ax. TR.ibun. POT.estate. IMP.erator. P. at. P. atrix.* In *Adversa* fœmina insidet fellæ curuli, speculantis in morem dextram nonnihil elevans, indicemque digitum veluti fronti apponens: læva quieta nihil agit, aut gestat. Lemma: *CONSTANTIAE AVGVSTI. Penes S. en. C. onsulato. TULL.* Pingi per *Æneam Vicum* hanc eandem *Adverse* imaginem curavit etiam *Com. Zantanus Aur. Claud. 3.* Ast ære ejusdem 6^{to} *Constantiam* alio habitu exhibet, fœminæ nimirum generose stantis, capite galeato, cumque chlamyde, sinistra hastam gerentis, dextram porro, ut tuo in numo, attollentis, cum lemmate eodem. *PUB. Hodie Constantia* passim pingi, ut arbitror solet, cum columna, quam
 five

sive amplectitur, sive eidem innititur: uti *Fortitudo* cum columna, quam humeris gestat. Hæ ambæ vero nonne sorores sunt? *TULL.* Sunt certe, ut *Justitia*, & *æquitas*. *Constantia* namque est firmitas animi inter adversa: *Fortitudo* est rerum ac discriminum difficilium generosa aggressio, atque Repulsio. *PUB.* Quo jure vero *Constantia* in numos *Claudii* immigravit, inertis, ut ajunt, Principis? *TULL.* Vix demum id ipse intellego. *Suetonius* certe de eo jam regnante: *Nihil æque, quam timidus ac diffidens fuit.* Id, quod multis timidissime actis confirmat. Non ita *Constantia* agere consuevit: quæ in numis galeato capite, & hasta armatam se, & expeditam in res difficiles, standoque, sive sedendo obfirmatam ad durandum in adversis, non trepidam, & profugam demonstrat. Dum porro dextram attollens, digito indice frontem, speculantium more, veluti fodicat, atque ingenium excitat, idem forsitan se se agere probat, quod *Theſeus* apud *Euripidem* se actitasse his versibus fatetur.

*Sueton. in
Claud. c. 35.*

Futuras mecum commentabar misérias:

Aut mortem acerbam, aut exilii inæstam fugam,

Aut semper aliquam molem meditabar mali:

Ut, si qua inveſta diritas casu foret,

Ne me imparatum cura laceraret recens.

Amazones sunt nempe *Fortuna* æque, ac *Constantia*: manus dum conferunt, cælo præbent, mundoque spectaculum. *Quid enim majus ac fortius, alicubi Seneca* interrogat, *quam malam fortunam retundere?* Erubescit hæc *Penthesilea*, judicatque indignum, idem ait, a quo aliquando vinceretur, quæ ignavissimum quemque refugit. - - *Pudet Fortunam congregi cum homine vinci parato.* Quod si *Fortuna*, etiam dum succumbere cogitat, imbelles respuit, *Constantia*, quæ vincere decernit triumphis assueta, quantum non animum poscit? *CONSTANTEM* volumus quemdam dudum *Cicero* ajebat, *sedatum, gravem, humana omnia prementem illum esse, quem magnanimum & fortem virum dicimus.* *Talis autem nec mærens, nec timens quisquam esse potest.* Gravis porro cum *Fortuna* ante omnia est *Principum* lucta, in quibus ut fortis vices nunquam mediocres sunt, ita & casus, magno quippe e fastigio, magnam post se trahunt ruinam. Bene *Synesius* dixit, *Plebeos instar folii Reges instar plumbi cadere solere.* Egregium sane documentum est, quod e theatro *Principibus* occidit *Jocasta*:

-- -- -- Regium hoc ipsum reor,
Adversa capere, quoque sit dubius magis
Status, & cadentis imperii moles labat,

XIII.

*Senec. de
Clem. L. I.
Id. de Pro-
vid. c. 3.*

*Cicero. Tu-
sculan.
Quest.
L. IV.*

*Synes. de
Regn. ad
Arcad.*

*Apud Se-
nec. in
Oedip.
Act. I.*

Hoc

Hoc stare certo pressius FORTEM gradu.
Haud est virile, terga fortunæ dare.

Verumtamen necdum fatis, constanter perpeti adversa. Scenam non raro mutat Fortuna, & quæ Amazon ante fuit, subito Sirenem induit. Aurea erat Oratio, qua apud Tacitum adoptatum a se Pisonem Galba infurxit, inter alia aiens. *Fortunam adhuc tantum adversam tulisti: Secundæ res acrioribus stimulis animum explorant. Quia miserix tolerantur: felicitate corrumpimur.* Breve est, sed nobile Porandri Corinthii consilium: *Si fortuna juvat, caveto tolli. Si fortuna tonat, caveto mergi.* Neque immerito vult Statius, Principem

Tranquillum vultu, sed Majestate serena,
Mulcentem radios, submittentemque modeste.

Nempe, ut Latinus Pocatus provide hortatur, *superbia est indiscreta felicitatis pedissequa, & vix cuiquam contigit abundare fortuna, & indigere arrogantia.* Quem ergo tandem vera Constantix laude impertimur? Sententiam dicat, chorumque sacro poemate claudat D. Gregorius N. æ anzenus.

S. Gregor.
Naz. Sentent. L. I.

Mœror, Voluptas, Dedecus, Penuria,
Opes, Honor, ferocitas, metus, throri,
Sicut volunt, eant, fluant: nihil VIRI
Hæc fluxa CONSTANT S movent animum.

XIV. PUB. Nobiles præ cæteris omnibus hunc, & priorem Dialogum tuum merito veneror, Honorande Tulli, qui Ethicæ præcepta unice colo. His enim Principum summas virtutes e Numis mihi prælegens, faces una mihi ardentes subdidisti, ad eas pro modulo meo jugi certe contentione undique consecandas. Eant, qui numos sedulo prudenterque versatos salubris disciplinæ abinde hauriendæ debito præconio fraudant, mereque ac vanæ damnant curiositatis. Anne utilior Principibus possit, & illustribus animis lectio proponi? TULL. Subscribit postremis his dictis tuis Ill. Spanhemius, inquiens. *Ista Princeps non a Doctoribus, intempestivæ nonnunquam, & inanis ut plurimum Sapientiæ, nullo certe publici muneris usu aliquando institutis, hauriat: sed audiat a Patribus, ex quibus Augusti nascebantur, ab universo illo Ordine, cujus Consiliis Æternæ Urbis incolumitas firmata est, æri videat incisa perpetuis Senatus Consultis: nec unquam cogitet de abolendis sanctis illis, & immotis Principatus sui Legibus.* Sciat denique, salutarem Monetam inservire promiscuis

Spanhem.
Tom. I.
p. 161.

singu-

singulorum usibus, & per eam officii sui partes ab omnibus ex æquo re-
posci intelligat, qui *Horatio* prudentes obtemperant, monenti:

I nunc, ARGENTVM, & Marmor vetus, AERA-
QVE, & Artes *Horat. l.*
V. Ep. VI.
V. 17.

Suspice!

Mihi porro de aliis Virtutibus, quæ ad hanc quidem Partem nostram se-
cundam spectent, ære Romano signatis hand constat: nisi quod FIDES
quandoque, & TRANQVILLITAS in numis celebretur. Sed hanc po-
siremam sive ad *Clementiam*, sive ad *Moderationem*, sive ad *Constantiam*
redukeris facile. *Fides Augusta* plerumque cum eorum in patriam *Pietate*
atque Amore coincidit, uti & *Fides*, quod aliquando scribitur, Publica,
vicissim cum amore patriæ in Principem. *Militum* porro & *Exercituum*
Fides, crebra in numis, aliud sibi forum deposcitur. PVB. Tua vero in me
Fides, Tulli optime, non ære quidem, neque argento neque auro signata, sed
cordi meo inscripta, æviternum apud me virtutis tuæ monumentum existet.

DIALOGUS VII.

De

Elogio PRINCIPIS IVENTVTIS in Numis de-
scripto.

TULLIVS.

A Virtutibus AVGVSTORVM ad *Beneficia*, quæ illi domi quidem I.
in Republicam contulere, vertit jam Ordo noster: quamquam
& ipsa eorum *Beneficentiam*, qua cæteras exercuere virtutes,
inque se inhabitare palam testati sunt, virtutis utique nomen
& ipsa etiã promereatur. Quemadmodum autem primum ac præcipuum
fere *Gloriæ Augustæ* caput esse creditur: ita etiã ante omnia fere cæte-
ra Beneficiorum Augustorum genera ardentissimis sane votis poscitur a po-
pulo, & amplissimis accipitur gaudiis, suffragante omnium Temporum,
& Gentium historia, si Boni Principes sive *Filios* ex se genitos, sive ma-
tura prudentique *adoptione* assumptos, Republicæ tradant, *similes sibi*,
Summæ suæ fortunæ id non immerito deputant subditi. Spe namque
demulcentur, fore, ut in *Filios*, & virtus, & gloria Patrum ubertim
transcurrant: qua deinde fiducia solantur luctum suum, quod & Principi-
bus mortalibus esse statutum sit, atque fidem ineunt, Fortunam Republicæ

Pars II.

I

licæ